

„PEWNE MIEJSCE” – KONKURS O NAGRODĘ im. CHRISA SCHWARZA

Celem Konkursu o Nagrodę im. Chrisa Schwarza jest promocja i rozwój sztuki współczesnej, jak również otwarcie przestrzeni dialogu na temat historii oraz relacji polsko-żydowskich. Konkurs adresowany jest do profesjonalnych artystów plastyków oraz dyplomantów studiów magisterskich uczelni i wydziałów artystycznych posiadających polskie obywatelstwo lub mających status rezydentów długoterminowych zamieszkałych na terenie państwa polskiego.

Konkurs ma charakter triennale, a poszczególne edycje poświęcone są innym tematom. Jury konkursu przewiduje przyznanie jednej nagrody pieniężnej w wysokości 20 000 zł dla zwycięskiego projektu, a także sfinansowanie jego realizacji oraz prezentację w ramach wystawy zorganizowanej w Żydowskim Muzeum Galicja w Krakowie.

Chris Schwarz był brytyjskim fotografem, założycielem i pierwszym dyrektorem Żydowskiego Muzeum Galicja. Jego intelektualna odwaga, chęć stawiania najtrudniejszych pytań i wysiłki podejmowane by znaleźć na nie odpowiedzi, zjednoczyły rzesze osób z różnych środowisk i wskazały im nowe drogi do zrozumienia polsko-żydowskiej historii. Chris zmarł przedwcześnie w 2007 roku, ale Muzeum do dzisiaj kontynuuje jego misję.

HISTORIE I MIEJSCA

Przez lata działalności zaprezentowaliśmy dziesiątki wystaw i opowiedzieliśmy niezliczone historie: historie konkretnych osób, rodzin, całych społeczności. Punktem wyjścia dla wielu z nich były tragiczne wydarzenia XX wieku – wojny, ludobójstwo, głód, przemieszczające się fale uchodźców i wypędzonych – a wspólnym mianownikiem stało się poszukiwanie pewnego miejsca: miejsca, w którym możemy czuć się bezpiecznie, schronienia przed niedającą się kontrolować rzeczywistością.

Takie miejsce mogło przybierać rozmaite formy. Mogło być kryjówką na strychu lub pod podłogą zamieszkiwanego kiedyś domu. Mogło być innym krajem, “ziemią obiecaną” na wschodzie lub na zachodzie, do której można dotrzeć tylko po długiej i wyczerpującej podróży, porzuciwszy całe dotychczasowe życie. Mogło być rozległe, ogromne, jak cały kontynent albo niewielkie. Mogło być po prostu kątem, w którym jesteśmy w stanie zachować prywatność i autonomię. Mogło być rzeczywiste, jak rodzinny dom odwiedzany po dekadach nieobecności albo wyobrażone, jak własny pokój do pracy w tych lepszych czasach, które przecież nadejdą, „kiedy to wszystko już się skończy”. Mogło być bardzo konkretnym punktem na mapie, adresem, który znamy lub został nam wskazany przez życzliwą osobę albo takim, do którego trafiamy przez przypadek. Mogło też nie mieć żadnej przestrzennie określonej formy i być jedynie stanem naszego umysłu.

Przygotowując kolejne muzealne wystawy, coraz częściej uświadamiamy sobie, że historie, które opowiadamy nie należą jedynie do przeszłości, ale mają odzwierciedlenie we współczesnych wydarzeniach, nie wymagają jedynie zadumy nad tym, co minęło, ale także reakcji na to, co jest. W kontekście kolejnych politycznych trzęsień ziemi, globalnego kryzysu migracyjnego, niepewności gospodarczej i niewyobrażalnej skali pandemii Covid-19,

wyjątkowo łatwo jest zrozumieć, dlaczego stare chińskie powiedzenie „Obyś żył w ciekawych czasach” jest bardziej przekleństwem niż pozdrowieniem.

„PEWNE MIEJSCE”

Idea miejsca pewnego, miejsca bezpiecznego, azylu, schronienia, którą uznawaliśmy do niedawna za oczywistą, jest w dzisiejszych czasach nieustannie kwestionowana. Pojawiają się sprzeczne i nieraz pokrętne narracje na ten temat, ale przecież na najbardziej podstawowym, ludzkim poziomie wszyscy mamy takie same potrzeby, a posiadanie pewnego, bezpiecznego miejsca jest – wydawałoby się – podstawowym prawem każdego człowieka.

Dlatego właśnie idei takiego miejsca – i takim miejscem – postanowiliśmy poświęcić drugą edycję Konkursu o Nagrodę im. Chrisa Schwarza. Tytułowe „Pewne miejsce” można rozumieć dwojako. „Pewne” oznacza bezpieczne, zaufane, takie, w którym możemy się schronić albo po prostu być. Ale „pewne” to również jakieś, istotne dla kogoś z jakiegoś powodu, ale z założenia niedookreślone.

Ogłaszając drugą edycję Konkursu o Nagrodę im. Chrisa Schwarza, zapraszamy artystów pracujących ze wszystkimi mediami, żeby opowiedzieli nam o takich miejscach - o ich charakterze, kształcie, strukturze, o możliwościach i o zagrożeniach, które towarzyszą ich poszukiwaniu, budowie i trwaniu. Mimo że działania Żydowskiego Muzeum Galicja poświęcone są przede wszystkim polsko-żydowskiej historii i kulturze, nie chcemy, aby były one jedyną inspiracją dla zgłaszanych do konkursu prac. Ponieważ wyrażenie „pewne miejsce” można interpretować na tak wiele sposobów, temat konkursu jest uniwersalny i ma zachęcić do pogłębionej refleksji i do twórczego przepracowania jego rozmaitych znaczeń w historycznych i współczesnych kontekstach.